

ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

...Εἶμαι μαθητὴς καὶ ὑπῆρξα ἐπὶ πολλὰ ἔτη φίλος τοῦ Ἰακώβου Πολυλά, τοῦ ἐπτάκις ἐκλεγέντος βουλευτοῦ Κερκύρας, ἑνὸς τῶν πολιτευτῶν τῶν ὑποστηριζάντων τὸν πρῶτον Τρικούπην καὶ ἐγκαταλείψαντος αὐτὸν ὅταν μετέβαλε γνώμας, τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὅποιος δὲν ἐδέχθη ποτὲ Ἰπουργεῖον, διότι δὲν ἤθελεν ἴσως νὰ εὐρεθῆ ποτὲ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μὲ τὴν συνειδήσιν του, τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὅποιος ἦτο καὶ αὐτὸς ἄκρος φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ ἠμῶν Ἰμνου.

...Ἀνῆκω λοιπὸν εἰς τὴν σχολὴν ἐκείνην καὶ ὄχι εἰς τὰς μετέπειτα ἀναφανείσας, σήμερον δὲ ὅποτε τὸ ζήτημα τίθεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπισείονται φόβητρα ἐρυθρά, ἂν θέλετε, κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Σολωμοῦ, χρέος Τιμῆς θεωρῶ νὰ κατέλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δηλώσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, πρὸς ὃ ἀτενίζει ὁ Ἑλληνισμὸς ὀλοκλήρως, καὶ εἶμαι εὐτυχῆς ὅτι δύναμαι νὰ τὸ πράξω, ὅτι εἶμαι δημοτικιστὴς.

...Καὶ ποῖαν ἰδέαν θέλετε νὰ σχηματίσῃ ἡ σύγχρονος καὶ ἡ μέλλουσα ἀνθρωπότης περὶ Ἐθνικοῦ συμβουλίου, τὸ ὅποιον ἀνέχεται νὰ τεθῆ ἐν ἀμφιδόλῳ ἢ εὐγενεστέρα τῶν ἐλευθεριῶν, ἢ ἐλευθερία τῆς γλώσσης;

...Ἦκουσα πολλοὺς κερτομένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη πολὺ μεγαλύτερον, αὐτὸ τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖ ἡ πρότασις ἐκείνη. Δὲν πρόκειται πλέον οὔτε περὶ κλεψύδρας, οὔτε περὶ φριμώτρου, πρόκειται περὶ ἑνὸς γλωσσοδέτου, ὃ ὅποιος θὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὴν γλώσσαν οὐχὶ τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ τοῦ Ἐθνικοῦ ὀλοκλήρως.

...Ἄν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ τίποτε ἐξευτελιστικώτερον ἑνὸς Ἐθνικοῦ, τὸ ὅποιον ἐπὶ πολὺν χρόνον

ἤθελεν ἀνεχθῆ νὰ συζητῆ ψυχρῶς περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ προδοτῶν ἴσως καὶ ἐν τῇ χώρῳ τούτῳ, ἔπου ἀντιπροσωπεύεται. Διότι ἐκεῖ καταλήγουσι, κύριοι, ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ καὶ ὅλα τὰ ἄρθρα, τὰ ὅποια δημοσιεύονται κατ' αὐτὰς ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς καθαρουόσης γλώσσης. Εἰς πᾶσαν ἀναφορὰν καὶ εἰς πᾶν ἄρθρον θὰ εὐρητε παρενθέσεις, ὅτι οἱ πλεῖστοι εἶναι θύματα, ὅτι τινὲς ἐν συνειδήσει, τινὲς ἀσυνειδήτως καταστρέφουσι τὸ Ἔθνος των, πάντοτε οἱ μὲν εἴμεθα βλάκες καὶ ἀνισόρροποι καὶ ἐκφυλοὶ, οἱ δὲ ἄλλοι πουλημένοι. Τὸ σημερινὸν μάλιστα «Σκρίπ», κύριοι, ἔχει μίαν συνέντευξιν μὲ τὸν γεραρὸν καθηγητὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτην, ὃ ὅποιος διατείνεται, ὅτι γνωρίζει πολλοὺς, οἱ ὅποιοι λαμβάνουσι πολλὰς ἐπιταγὰς ἐκ Ρωσίας.

...Οὐδεὶς διενόηθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλευθῆ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν γλώσσαν τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θέλομεν ὑψηλά, ἐκεῖ, ἔπου ἡ συνειδήσις τοῦ Ἐθνικοῦ τὴν ὕψωσε, καὶ ἐκεῖ, ἔπου πάντοτε ἔμεινε, διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας θρησκείας ἡ ἰδικὴ μας ὑπῆρξε πάντοτε φιλελευθέρα, καὶ δὲν ἀντετάχθη ποτὲ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος. Ἀλλὰ, κύριοι, δυστυχῶς οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι νομίζουν ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ἔθνικόν, καλλιεργούντες ἐκτὸς τῆς ἐπισήμου γλώσσης καὶ τὴν οἰκογενειακὴν γλώσσαν, καὶ τὴν λαϊκὴν γλώσσαν, τὴν γλώσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ, εἰς τὴν ὅποῖαν ἐξωτερικεύονται τὰ ὠραιότατα καὶ θαυμάσια δημοτικὰ ἄσματα, οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, μὴ δυνάμενοι διὰ τῶν τετριμμένων πλέον καὶ ἀχρήστων ἐπιχειρημάτων περὶ διασπάσεως τῆς φυλῆς καὶ περὶ ζημίας ἐπιχειμένης καὶ ἐπαπειλούσης τὸ Ἔθνος, ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελε καλλιεργήθῃ καὶ αὐτὴ ἡ γλώσσα, βλέποντες ὅτι οὐδὲν δύνανται πλέον νὰ κατορθώσωσι μὲ ἐκεῖνα τὰ ἐπιχειρήματα, πείθουσι τὴν Ἐκκλησίαν, κύριοι, ὅτι καὶ ἡ γλώσσα αὐτῆς κινδυνεύει, καὶ φέρουσι, κύριοι, ἄκουσαν τὴν θρησκείαν ἀντιμέτωπον τοῦ προοδευτικοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος.

...Ἄν τὴν θεωρῶ πολὺ φιλελεύθερον, διότι αὐτὸ τὸ ὀπωσθήποτε ἐξωτερικευομένην δύναται

νά ἐρμηνευθῆ κατά πολλοὺς τρόπους καὶ δύναται καὶ καταχρηστικῶς νὰ ἐφαρμοσθῆ.

...Ἐπρέπε νὰ ἐφαρμοσθῆ, καὶ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκάστοτε ἀντιπροσωπείαν τοῦ Ἔθνους νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις νὰ ἐκτελῶσι τοὺς κειμένους νόμους καὶ διατάγματα. Ἄλλως καὶ οἱ θεσμοὶ τοῦ Συντάγματος καταπατοῦνται, καὶ ἡ πεποιθήσις μου εἶναι ὅτι πολὺ ὀλίγον ἐλειτούργησε τὸ Σύνταγμα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς θεσπίσεως αὐτοῦ.

...Κινδυνεύει ἡ γλῶσσα τοῦ ἐπισήμου Κράτους, κύριοι, ἐάν, ἀφοῦ δημοκρατούμεθα, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι νομίζουσιν ὅτι, ἀφοῦ ἐκάστη ψήφος καὶ τοῦ τελευταίου ἀγρότου ἀκόμη βαρύνει ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ Ἔθνους, νομίζουσιν ὅτι πρέπει ὡς τάχιστα νὰ μορφωθῆ αὐτὸ τὸ Ἔθνος, καὶ ἐπειδὴ ἐσχημάτισαν τὴν γνώμην ὅτι ἀφοῦ αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ μόνον δι' ἑνὸς ὀργάνου συνεννοήσεως κοινοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐπίσθησαν ὅτι διὰ νὰ ὑπάρχῃ τοιοῦτον ἕν ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ συμβῆ, ἢ νὰ ὑψώσῃ κανεὶς ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον τοῦ Ἔθνους τῶν 8 ἢ 10 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων εἰς τὸ ὕψος, εἰς ὃ εὕρισκεται ἡ μεμορφωμένη τάξις, ὥστε νὰ δύναται νὰ γίνῃ ἢ ἀπαιτουμένη ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν, αἰσθημάτων— τὸ ὅποιον εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, καθὼς τὸ λέγει ὁ Κοραῆς, διότι τὴν γλῶσσαν ἑνὸς λαοῦ δὲν κατῴρθωσε κανεὶς τύραννος νὰ μεταβάλῃ—ἀφοῦ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον, ἐπίσθησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ ὁ ἄλλος τρόπος τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως ἀφ' ἑνὸς τῆς γλῶσσης τοῦ λαοῦ, καλλιέργειας τῆς γλῶσσης τοῦ λαοῦ, ἀποκαθάρσεως αὐτῆς, καὶ ἐξ ἄλλου μιᾶς προσαρμοσεως βαθμιαίας καὶ αὐτῆς τῆς νῦν ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας θεωρουμένης ὡς ἐπισήμου γλῶσσης, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποθουμένη συνάντησις, τὸ ποθούμενον μίγμα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ ἀποτελέσῃ τὴν μίαν γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῇ ὀλόκληρον τὴν κληρονομίαν τοῦ παρελθόντος, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ καλλιτέρα περγαμηνὴ καὶ ἡ λαμπροτέρα καὶ ἡ ἀφθαρτοτέρα περγαμηνὴ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, κύριοι.

...Δὲν εἶναι ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ἐκ τῶν βι-

βίων δύναται νὰ μάθῃ καὶ εἰς ξένος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ γλῶσσα ἡ παραδοθεῖσα ἀπὸ πατρός εἰς υἱὸν διὰ τῶν αἰώνων.

...Καὶ δι' αὐτῆς τῆς γλῶσσης μόνον εἶναι δυνατὸν ὄχι μόνον νὰ φωτισθῆ ἡ διάνοια τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ νὰ μορφωθῆ ἡ καρδιά του, νὰ μάθῃ νὰ θυσιάσῃ ἐν μέρος τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὑπαρχόντων του ἐν ἀνάγκῃ διὰ τὸ κοινὸν καλόν, νὰ μάθῃ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει πάντοτε, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ σχολείου εὐτυχῶς ἔμεινε μόνον ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ δὲν ἔθιξε τὰ μυχιαίτατα αὐτοῦ. Ἀλλά, κύριοι, ἐκεῖνοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπέδρασαν ἐπὶ πλειότερον χρόνον τὰ σχολεῖά μας, ἔφερον τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐκτετυλιγμένην ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, ἔχομεν τὰς καταχρήσεις, ἔχομεν τὰς ψευδεῖς καταμηνύσεις, ἔχομεν τὰς συκοφαντίας.

— Ὁ κ. Λ. Μελετόπουλος ὁ μικρότερος γιὸς τοῦ Ἀρεοπαγίτη καὶ Γαριβαλδινός, μᾶς δηγήθηκε ἔτσι τὸ θάνατό του. Ὁ κ. Ρώμας στὴ μάχῃ τοῦ Δρίσκου διάταξε τὸ Μαβίλη νὰ πάει μὲ τὸ λόχο του νὰ πιάσῃ ἕνα ψήλωμα. Ὁ Μαβίλης τράβηξε τὸ σπαθὶ του, διάταξε «ἐμπρός!» καὶ ἀρχίνας νὰ βαδίζει ὀλόρθος καὶ μὲ περπατησιὰ ἤρεμην, καθὼς τὸ συνήθιζε πάντα, ἐνῶ οἱ σφαῖρες πέφτανε γύρω του βροχὴ καὶ οἱ ἄντρες του προχωροῦσαν σκυφτοί, γὰρ νὰ φυλάγουνται. Μόλις εἶχε προχωρήσει λίγο καὶ μιὰ σφαῖρα τοῦ τρυπάει τὰ μάγουλα, σπάζοντάς του τὰ δόντια. Ὁ Μαβίλης κλονίστηκε καὶ μερικοὶ ἄντρες τρέξαν καὶ τὸν πήρανε στὰ χέρια γὰρ νὰ τὸν πᾶνε σ' ἕνα κλησιδάκι, πού τοὺς χρησίμευε γὰρ πρόχειρο νοσοκομεῖο. Κεῖ πού τὸν παγαίνανε, ὁ Μαβίλης ἀνασηκώθηκε καὶ γύρισε τὸ κεφάλι του νὰ ἰδεῖ ἂν οἱ στρατιῶτες φτάσανε στὸ ψήλωμα. Τότε τότε βρῆκε ἡ δεύτερη σφαῖρα πού τοῦ τρύπησε τὸ λάρυγγα καὶ τοῦφερε ἄφτονο αἷμα. Μόλις πρόφτασε νὰ πεῖ: «Ὅλες τίς δόξες τίς περίμενα, ὄχι ὅμως καὶ τὴ δόξα νὰ πεθάνω γὰρ τὴν πατρίδα μου» καὶ τίποτ' ἄλλο. Ζήτησε μόνον μὲ γνεψίματα χαρτί καὶ μολύβι γὰρ νὰ γράψῃ μὰ δὲ βρεθήκανε—καὶ ξεψύχησε. Τὸν ἀπιθώσανε στὸ κλησιδάκι μέσα καὶ ἀπομακρυνθήκανε γιὰτὶ οἱ Τούρκικες ὀβίδες ἀρχινήσανε νὰ σκοῦνε ὀλόγουρα στὴ μικρούλα ἐκκλησιά, πού τὴν εἶδανε ὕστερα νὰ καίγεται μὲ ὄλους, νεκροὺς καὶ πληγωμένους, πού εἶχε μέσα